

ФОРТЕЦІ, ПАЛАЦИ, ЗАМКИ У РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ТУРИЗМУ В УГОРЩИНІ

У статті розглянуто історико-культурну спадщину Угорщини. Проаналізовано діяльність даних об'єктів та їх економічну цінність для країни.

Ключові слова: історико-культурна спадщина, центр оздоровлення, замок, готель.

Угорщина є однією з популярних країн на туристичному ринку світу. У 2009 р. Угорщина прийняла 9,058 млн. іноземних відвідувачів [8]. На території Угорщини збереглось 3500 фортець, замків та садиб, які широко використовуються в туристичній діяльності.

Традиційно в туристичній сфері фортеці, палаци, замки використовуються як музеї. І на території Угорщини у подібних спорудах обладнані музеї, експозиції різних виставок. Проте, часто фортеці, палаци, замки стають місцями, де проводяться різноманітні свята та фестивалі, ярмарки ремесел, ярмарки (наприклад, пов'язані з «унгарікумом»-палінкою), фестивалі-дегустації вин, театралізовані змагання. В музеях діють так звані історичні паноптикуми (відтворення в повний зріст фігур історичних подій у відповідних інтер'єрах), проводяться історичні кінні ігри та середньовічні бенкети, які користуються великою популярністю. Наприклад, у фортеці Шюмег на спеціальній арені або в критому Великому Лицарському залі проводять бенкети та демонстрацію володіння зброєю (секира, стрільба з луку, метання дротиків), кінні та піші бої (з мечами, щитами, булавами) [1].

У замках, де бували визначні діячі історії та культури, проводяться пам'ятні дні присвячені цим особам. У замку-музеї Естерхазі в м. Фертьод, де близько чверті століття прожив Йозеф Гайдн та була написана його «Прощальна симфонія», для прихильників класичної музики проводяться концерти під час щорічних фестивалів Гайдана. В 2009 р. відмічалось 200 років з дня смерті композитора, була здійснена низка спеціальних заходів на шанування пам'яті видатного музиканта [1].

У замку Брунsvік в м. Мартонвашар кілька разів гостював Людвіг ван Бетховен, який давав уроки гри на роялі графиням Брунsvік. Замок є центром «культу Бетховена» в Угорщині. Тут створено меморіальний музей Бетховена, де щорічно влітку проводяться концерти за творами композитора.

Деякі замки Угорщини включено до міжнародних туристичних маршрутів. Наприклад, королівський замок-музей в м. Гьоделе, входить до міжнародного туристичного маршруту «Маршрут Сісі». Цей замок слугував літньою імператорською резиденцією. Імператриця Австро-Угорщини Ержбет-Сісі, прожила в замку більше 2000 днів. Для відвідувачів відкриті робочий кабінет імператора Франца Йосифа, гардеробна кімната та секретний салон королеви Ержебет. В замку обладнано кафе, де подається фірмова кава «Сісі» та «Марія Терезія», що користуються підвищеною популярністю у відвідувачів. Протягом року у замку-музеї в Гьоделе проводять різноманітні програми, від фестивалів класичної музики до «Різдвяних свят в замку» [1].

У замках, історичних садибах проводиться музейно-педагогічна робота для школярів. Наприклад, садиба Блашковича в Тапіоселі – єдина в Угорщині садиба, що зберегла оригінальну обстановку. В будинку відкрито унікальну експозицію «Панський маєток ХІХ ст.» (салон, приймальня, кабінет, їдальня, мисливські трофеї). До музею

входить історичний дім батраків з дахом із очерету, де можна побачити предмети побуту місцевих робітників [1]. Для школярів проводяться програми історичних ігор.

Також у багатьох замках та маєтках обладнані готелі. Наприклад, у столиці країни м. Будапешт у Будаїській фортеці (XIV-XVI ст., включена до реєстру Всесвітньої культурної спадщини ЮНЕСКО) у квітні 2007 р. була відкрита резиденція «Святого Георгія» – перший в Будапешті готель «All Suite». На цьому місті з 1784 р. знаходився постійний двір «Фортуна». Після реконструкції було обладнано 26 апартаментів, внутрішній сад, ресторан, зали для засідань та середньовічний винний підвал. До апартаментів входить вітальня, ванна кімната (частково з джакузі) та повністю обладнана кухня. В залі для урочистих заходів проводяться бенкети, весілля, ділові обіди, корпоративні заходи [7].

Взагалі, перший готель-замок на території Угорщини було відкрито у 1938 р. родинною Карої у м. Фюзерадвань. Люкс-готель було обладнано оригінальними меблями. В 1948 р. готель було націоналізовано, а зараз знаходиться у підпорядкуванні Дирекції Архітектурних Пам'яток. Будинок реконструйовано, експозиція замку відновлює атмосферу життя аристократії (бібліотечна кімната, їдальня, графський салон, спальня, ванна кімната з мармуровим басейном).

З 1990 р., коли замковий туризм почав розвиватися швидкими темпами, відкриваються готелі різної категорії у 70 резиденціях угорської знаті.

В 2005 р. в рамках Асоціації Угорських готелів було виокремлено секцію замків-готелів. Згодом, виникає об'єднання угорських замків-готелів, що займається створенням єдиної системи розробки та реалізації загального плану маркетингових заходів, а саме організацією «Замкового маршруту», пов'язаного з відвідуванням об'єктів Всесвітньої Спадщини [3].

У замках-готелях створені умови для проведення корпоративних заходів, конференцій, ділових зустрічей, семінарів, менеджерських тренінгів. Звідки також розпочинаються маршрути екскурсій. Наприклад, з «Мадського маєтку», який розташований у центрі винного регіону Токай, де є можливість відвідати Токайський регіон, відомий своїми винами (дегустація вина, відвідування винних погребів) [6].

Готелі-замки обладнані оздоровчими центрами. Наприклад, готель Wine & Spa Садиба Андраші, який було відкрито у 2005 р. у м. Терцар, є першим в Угорщині вишуканим велнес-центром. Тут, на базі витяжки з винограду та виноградних кісточок пропонують науково обґрунтовані процедури, які затримують процес старіння. Гості мають можливість прийняти ванни з витяжками з токайських вин, з маслами з винної есенції. У відділенні Велнес працює фінська сауна, біосауна, ароматерапія. В оточуючому готелю, Токайському природоохоронному регіоні, є можливості для занять спортом: пішохідні та водні маршрути, катання на лижах, рибалка, полювання [2].

Замок-готель «Хертеленді» знаходиться у парку Кутаж-Козмапуста, в 50 км від озера Балатон. У 1997 р. його придбав бізнесмен з Швейцарії Ласло Хадьянек. Після проведеної реконструкції, тут було відкрито готель на 38 місць. Замок-готель пропонує весь асортимент «категорії люкс»: верхову їзду, гольф, катання на повітряних кулях, басейни відділення СПА та Велнес. Продукти для ресторану вирощують на власній біо-фермі. В замку-готелі є традиція, що молода пара, яка проводить тут медовий місяць саджає дерево, поряд з яким встановлюється табличка з іменами молодят та датою весілля. Також створені умови для проведення конференцій [4]. Готель «Капітан Велнес» побудовано в 2005 р. в м. Шюмег під шюмегською фортецею. Найбільш відома додаткова програма – лицарський турнір та середньовічна вечерея. Також у готелі проводять середньовічні весілля. У Шюмегській фортеці на честь молодят артилеристи роблять вистріл з гармати, в рамках програми наречений посвячується у лицарі шюмегської фортеці та проводиться традиційний середньовічний бенкет [5].

Отже, об'єкти історико-культурної спадщини (фортеці, замки, садиби) Угорщини є важливим ресурсом для розвитку спеціалізованих видів туризму: пізнавального,

подієвого (свята, фестивалі), ділового, лікувального туризму. Використання таких об'єктів не лише як музеї, а як готелі, конференц-центри, центри оздоровлення, місця проведення фестивалів та свят дозволить збільшити чи знизити сезонність, збільшити потік відвідувачів. Учасники спеціалізованих турів погоджуються платити більше грошей, проте вони вимагають високої якості послуг. Це стосується всього комплексу туристичного обслуговування: засобів розміщення, транспорту (зручність доставки до місця подій), закладів харчування та послуг висококваліфікованих гідів-перекладачів.

На території України подібні об'єкти в туристичній діяльності використовуються недостатньо, відсутній принцип комплексності у їх діяльності. Залучення подібних об'єктів до сфери туризму вимагає підтримки з боку місцевих органів влади та вкладання додаткових коштів у створення відповідної інфраструктури. Можливості приватного капіталу використовуються недостатньо. Тому досвід Угорщини є важливим для подальшого розвитку туристичного ринку України.

Список використаної літератури:

1. Вираг Ж. Венгрия. Замки, крепости, дворцы. Изд-во «Венгерский туризм». – 2009. – 42 с.
2. www.andrassy.hu.
3. www.castle-hotel.hu.
4. www.hotel-hertelendy.hu.
5. www.hotelkapitany.hu.
6. www.klastrom.hu.
7. www.stgeorgehotel.hu.
8. Tourism Highlights. 2010 edition / – 12 p. [Електронний ресурс]. Режим доступу www.unwto.

ФАСТОВЕЦ О.О. КРЕПОСТИ, ДВОРЦЫ, ЗАМКИ В РАЗВИТИИ СПЕЦИАЛИЗИРОВАННОГО ТУРИЗМА В ВЕНГРИИ

В статье рассмотрено историко-культурное наследие Венгрии. Проанализирована деятельность данных объектов и их экономическую ценность для страны.

Ключевые слова: историко-культурное наследие, центр оздоровления, замок, отель.

FASTOVETS O.O. FORTRESSES, PALACES, CASTLES IN THE DEVELOPMENT OF SPECIALIZED TOURISM IN HUNGARY

The historical and cultural heritage of Hungary was observed in the article. The activity of the given objects and their economic value for the country was elaborated.

Keywords: the historical and cultural heritage, the curative center, a castle, a hotel.